

Varlık vergisi hakkında kanun lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/219)

T. C.

Başvekkâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Kararlar Müdürlüğü

Sayı : 71 - 89/6 - 751

6 . III . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Varlık vergisi bakayasının terkinine dair Maliye Vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetine 6 . III . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesiyile birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil
Ş. Saracoğlu

Varlık vergisi bakayasının terkinine dair olan kanun lâyihasının mucip sebepleri

1. 12 . XI . 1942 tarihinde mer'iyete giren 4305 sayılı Varlık Vergisi Kanunu hükümlerine tevfikân bütün vilâyetlerde (114 368) mükellefe (465 384 820) lira vergi tarhedilmiştir. Bu tarihyatın 28 211 403) lirası maddi hata ve mükerrerlik dolayısıyla, (12 266 996) lirası da seyyar mükellefler ve hizmet erbabına ait olarak 4501 numaralı kanun hükümlerine tevfikân terkin edilmiş ve geri kalan (424 906 421) liradan şubat 1944 sonuna kadar (314 920 940) lirası tahsil olunmuştur.

Bu rakamlara nazaran verginin umumî tahsilât nispeti yüzde 74, 11 e balığ olmakta ve bu tarihte (109 985 481) lira tahakkuk bakiyesi kalmış bulunmaktadır. Bu bakiye, kanuni hükümler tatbik edildiği ve görünür varlıklarına müracaat olunduğu halde vergilerinin tamamen tahsili kabil olmayan mükelleflere aittir. Bu bakiyenin alelâde vergi bakayası gibi seneden seneye devredilerek uzun müddet takibine devam edilmesi, fevkalâde zaruretlerin doğurmuş olduğu Varlık Vergisi Kanununun mahiyetiyle ve maksadı vaz'ile telifi kabil değildir. Bu sebeple mezkûr kanun neticelelerinin de kısa bir zamanda tasfiye edilmesi zaruri bulunmakta olduğundan tahsil kabiliyeti kalmıyan bu bakayanın terkini maksadiyle merbut kanun projesi ihzar edilmiştir.

2. Kanunun tatbik mevkiine konulmasından bugüne kadar bir buçuk seneye yakın bir zaman geçmiş ve varlık vergisi tarihyatı dolayısıyla Büyük Millet Meclisine ve muhtelif makamlara bu müddet zarfında yapılmış olan müracaatlardan ekserisi neticelendirilmiş olduğu gibi mükelleflerin de bütün iddia ve delillerini dermeyan eylemiş ve müracaatlarını yapmış buldukları ve artık bu hususta her hangi bir müracaatta bulunmak ihtiyacında olmadıkları şüphesizdir. Tasfiyesinin icra edildiği sırada bu hususta yeniden yapılacak müracaatların kabulü ise tasfiyeyi ihlal ve idarî makamları lüzumsuz yere işgal edeceği cihetle bu kanunun mer'iyet mevkiine girdiği tarihten sonra yapılacak müracaatların dinlenmemesi zaruri görülmüş ve projeye buna ait hüküm konulmuştur.

Muvakkat Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Muvakkat Encümen

Esas No. 1/219

Karar No. 2

14. III. 1944

Yüksek Reisliğe

Varlık vergisi bakayasının terkinine dair Maliye Vekâletince hazırlanan İcra Vekilleri Heyetinin 6. III. 1944 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının Adliye, Bütçe, İktisat, Maliye ve Ticaret Encümenlerince seçilecek beşer âzadan müteşkil bir Muvakkat Encümeninde tetkiki hakkında Yüksek Umumî Heyet tarafından 13. III. 1944 tarihinde ittihaz buyurulan karara tevfikan toplanmış olan Encümenimiz adı geçen kanun lâyihasını Maliye Vekili Fuad Ağralı'nın huzuriyle tetkik ve müzakere eyledi.

Hükümet mucip sebeplerinde de yazılı olduğu üzere 4305 sayılı Varlık Vergisi Kanunu hükümlerine tevfikan 114 368 mükellefe tarhedilmiş olan 465 384 820 liradan 28 211 403 lirası maddi hata ve mükerrerlik sebebiyle tenzil ve seyyar mükelleflerle hizmet erbabına ait olan 12 266 996 liralık kısmı 4501 sayılı kanun hükümleri dahilinde terkin olunduktan sonra geri kalan 424 906 421 liradan mart 1944 ayına kadar tahsil olunan miktar 314 920 940 liraya bağ olmuştur. Varlık Vergisi Kanununun mer'iyet mevkiine girdiği 12. XI. 1942 tarihinden bugüne kadar yapılan devamlı ve ciddi takipler neticesinde elde edilen bu yekûn memnuniyet verici bir durumun ifadesidir. Filvaki, verginin umumî tahsilât nispeti yüzde yetmiş dördü aşmış ve bu nispete erişmek için kanunun tahsil ve icraya taallük eden hükümleri bütün şumulüyle tatbik olunarak mükelleflerin görünür varlıklarına nazaran bakayanın artık tahsil kabiliyeti kalmadığı Encümenimizde verilen izahattan anlaşılmıştır. Bu vaziyette 109 985 481 liradan ibaret olan tahakkuk bakiyesinin alelâde vergi bakayasına gibi seneden seneye devri fevkalâde zaruretlerin doğurduğu istisnai bir vergi olan var-

lık vergisinin mahiyet ve hedefiyle kabili telif olmadığından umumî bir tasfiyenin icrası bir zaruret olarak belirmektedir.

Encümenimiz bu tasfiyenin muhtelif şekilleri üzerinde durmayı ve bunlardan verginin bünyesine en uygun düşeni esaslı bir tetkika tabi tutmayı vazife bilmıştır.

Varlık vergisi Milli Müdafaa zaruretlerinin doğurduğu istisnai bir vergidir; tarh, eibayet ve tahsil şekilleri bu bakımdan mülâhaza olduğu takdirde âzami verimini temin etmiş ve artık mükelleflerin görülür varlıklarına nazaran tahsil kabiliyeti kalmamış olan bu verginin şahıs itibariyle bir tasfiyeye tabi tutulmasından elde edilmesi melhuz bazı faydalara mukabil umumî bir tasfiyenin her itibarla tereihе sayan olduğu neticesine varılarak Hükümet teklifinin aynen kabulüne reylerin ittifakiyle karar verilmiştir.

Lâyihanın, müstacelen müzakeresi Umumî Heyetin yüce tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Muvakkat E. Rs.	Mu. E. M. M.	Kâtip
Kocaeli	Zonguldak	Kastamonu
S. Yargı	Ş. Devrin	H. Çelen
Afyon K.	Ankara	Balıkesir
S. Yurtkoru	A. Çubukçu	S. Örgüvren
Bilecik	Bingöl	Diyarbakır
K. Gülek	F. F. Düşünsel	K. Sedele
Eskişehir	Giresun	İçel
E. Sazak	A. Sayar	T. C. Beriker
İstanbul	İzmir	Kastamonu
G. B. Göker	E. Oran	H. Çoruh
Kırşehir	Manisa	Tokad
Ş. Torgut	F. Kurdoğlu	C. Kovalı
Trabzon	Rize	Urfa
F. A. Barutçu	T. B. Baltı	E. Tekeli

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Varlık Vergisi bakayasının terkinine dair kanun
lâyihası*

MADDE 1. — 4305 sayılı kanuna göre tarh edilmiş olan vergilerin henüz tahsil edilmemiş bulunan bakiyeleri terkin edilmiştir.

MADDE 2. — 4305 sayılı kanuna göre yapılmış olan varlık vergisi tarhiyatından dolayı yeniden müracaat kabul olunmaz.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini yürütmeye İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

6 . III . 1944

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	R. Türel	
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
H. Uran	N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	S. Day	F. Sirmen
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	S. H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü V.		Ti. V.
A. F. Cebesoy		C. S. Siren